

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 9. avgusta 2018 - Leto XXVIII, št. 32

stran 2

ZGODOVINA, KULTURA IN ŠPORT

POTOVANJE PO BISERIH KARIBOV
stran 45

ŽENSKI FOTBAL...
stran 6

DUŽE LEKO SPIM, BRIGE NEJMAM
stran 8

Vse je relativno

Monoštrska bitka (szentgotthárdi csata) ali bitka pri Modincih/Mogersdorfu kak njej pravijo Avstrijci, je fejest ostala v spomini nas Slovincov pri Rabi. »Ka pa lejčes, vej pa nej törski pobejg!«, mamó šegau praviti, če se nekak trno pašči ali skače pri deli. Na dosti lidi (množico) pravimo, ka nji je telko kak Törkov, na lagvo, razbešeno dejte, ka je törsko. Ohranili smo legende tö, stere so starejši pripovedjali, med njimi legendo o zlatom teleti, steroga so Törki pokopali med pobejgom. Skurok v vsakšoj našoj vasnici je kakšen brejg, o sterom tak pravijo, ka se tam skriva törski zaklad (kincs). Druga legenda – stero je dostafart pripovedjala nam moja stara mama, Djauklina mati – je povezana z varaško cerkvijo. V varaškoj bitki je prej spadno törski paša, steroga so steli tö pokopati. Njegva žena, ka bi se maščevala (bosszút áll), je prej poslala 12 trno kusti svejč, naj je prej vužgėjo, gda de mrtvec v cerkvi ležo. Dapa Vaugrom se je prej nika nej vidlo pa so eno svejčo raznok zožagali. Iz svejče se je pa prej vösipavo pükšin praj (smodnik). Tak je stejla žena varaško cerkev v luft poslali. Istina, ka se v tej legendi mejšata dva dogodka, eden je, ka so Törki ojdli po našoj krajini, drugi je, ka so eno varaško cerkev v luft poslali. Dapa tau je nej gnešnja baročna cerkev bila, liki tista najprva, romanska cerkev, stero so v luft poslali leta 1605, zatok je dojzгореla.

Monoštrsko bitko majo v vogrski zgodovini za eno od večji bitk prauti Törkom, po bitkaj pri Mohácsi, Nándorfehérvári (Belgrad), Szigetvári go majo vejndrik za štrto najvejšo bitko tistoga časa. Sploj na tom tali Madžarske pa Avstrije ji davlemo velki pomen, vej so pa krščanjski sodacke 1664. leta tö pri Rabi stavili pa zbili Törke, steri so meli namen iti prauti Beči (Dunaji).

V Turčiji tau bitko prej sploj ne merkajo, se o njej sploj ne včijo v šaulaj. Z njauv se od zgodovinarov prej tö samo tisti spravljajo, steri konkretno tau obdobje (időszak) pa té tau nekdenešnjoga osmanskoga imperija raziskujejo. Tau je pravo törski zgodovinar, steri je pred leti prišo na simpozium o monoštrskoj bitki v Varaš.

Tau vendar leko razmejmó, vej je pa v njini zgodovini bilau telko velki pa usodni bitk, ka nej čüda, ka se s tau varaškov, gde je spadnilo kakši 18 gezero Törkov, ne spravljajo preveč.

Za nas – pa za krščanjsko Evropo – vólka zmaga, je za nji bila mala zgüba.

Marijana Sukič

Varaški zgodovinski dnevi

ZGODOVINA, KULTURA IN ŠPORT

»Varaš proba, ka bi cejlo leto nika takšnoga ponüjo svojim lidam pa turistom tö, ka bi lidgé bili zadovoljni. Tisti tö, steri so tö doma, pa tisti tö, steri pridejo k nam,« je pravo na uradni otvoritvi letošnji Zgodovinski dnevov varaški župan Gábor Huszár, steri se je sam tö notranaravno za vogrskoga viteza pa tak mašero na čeli povorke prejšnji petek.

Pa rejsan, Varaš je na konci junija zvau lidi na programe Festivala zalüblenih, na konci julija pa začetki avgustuša na Zgodovinske dneve, stere so že 16-ič organizirali. Zgodovinski dnevi nas vsakšo leto spominajo na najbolje krvave dneve varaške (pa porabske) zgodovine, na monoštrsko bitko, v steroj naj bi bilau pobiti kauli dvajsti gezero sodakov. V dolini reke Rabe od Slovenske vesi do Dolenjoga

dašivali tö. Kauli njini šatorov so najger lidgé leko poglednili, kakšno orožje (pükše, sable, štüke) so nücali tistoga časa, kakšen gvant so nosili. Od predsednika društva vogrski sodakov smo zvedli, ka če eden sodak nasé deje oklep (páncél), te nosi od 20 do 30 kil žmečave. V törskom tabori smo leko poglednili, kak

la«, vej so pa nutpokazali en tau varaške bitke. Zvün toga je bilau eške dosti dopolnilni programov: razstava z naslovom »Boji in obrazi«, razstava o varaških obrtnikih in razni koncerti. Največ lidi se je menda vküpnajšlo v soboto zadvečerek, gda so organizirali monoštrski tek v spomin na monoštrsko bitko.

Tak so maširali krščanjski sodacke

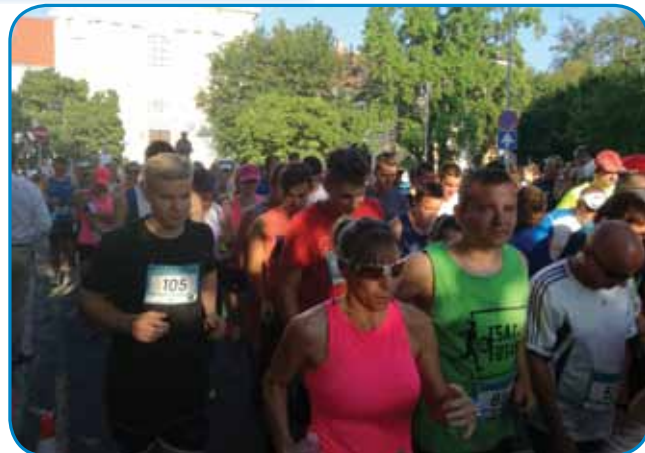

Prikaz dvoboja, »železni gvant« vaga od dvajsti do tresti kil

Letelo je vsevküper par stau lidi, 180 nji je pa bilau takšni, steri so se podali na 9,5 km dugo paut od varaške baročne cerkve do spominskoga križa v Modincaj na Schlösslbergi. V peklenski vročini je najbolje brž leto (30 minut 51 sekund) Varašanec Zsolt Koszár, ranč tak kak zdaj že par lejt. Zgodovinski dnevi so držali od srejde do nedele, dosti lidi tak misli, ka bi menje leko bilau več. Če bi vse programe »zgostili« na dva ali tri dneve (pa zavolo vro-

Senika je 1. avgustuša 1664. leta potekala prava morija med Törki pa krščanjskimi sodaki. Istina, ka so krščanjski sodacke pod vodstvom Montecuccolina dojbili Törke, stere je vodo veliki vezir Ahmed Körpülü, dapa te so podpisali mirovno pogodbo pri Vasvári, steroj pravijo, ka je bila za sramoto, vej pa dunajski dvor je püsto, ka so Törki ostali na tom falati Evrope, zatok so pa te naše vesnice tö dosti trpale.

V varaškom parki kauli baročne cerkve so v tej dnevaj lepau v miri stali šatorj krščanski sodakov (družstvo je prišo iz Sombotela) pa Törkov (družstvo iz varaša Tata), steri so se zdaj pa-

Glavnoga teka – 9,5 km in 90 metrov višinske razlike – se je udeležilo 180 tekačev

se pripravla prava turška kava, stero smo koštavali tö.

V soboto večer, gda je že kmica gratala, stase dvatabora »spopad-

čine na večerne vöre), bi gvüšno več lidi pritegnili.

Marijana Sukič

Foto: Silva Eöry, L.R.Horváth

V dolej merni pa srečni lidi

Ulice male vogrske vesnice Somogyvámos so se 21. juliša edno vöro pred podnevom tak napunile, ka so mogli autone

Dolina Krišne je v istini nej pravi dau, liki bole eden funtoš z malimi bregami, šteri je veuki 280 hektarov. Prvi svoji 150

doline leko v šaulo tō samo bausi, brezi črejevlov stauipimo.

Moške v dolini spoznamo po njihov plešivoj glavej, s štere ozajek visi eden mali rép od vlas. Vsi nosijo duge kikle, ženske pa majo nad gvantom eške pet mejterske vacalejge, štere zamotajo kauli svojoga tejlja. Erična je pika ali punkt na njenom čeli: njina farba pa veličina nam povej, ali je ženska že oženjena. Pravijo, ka majo zakonske žene vekšo piko, ka aj bi lücki moški gledali v té punkt, nej pa v njine zapelive oči.

Gda smo prišli do veukoga šatora pri krišnaškom tempelji (svetišči), so ranč zdavali dva mladija vörnika. Oprvin je prišo mladoženec v bejлом gvantu, šteroga je sprevajala muzika: igrali so na malo škér, kak liki bi harmonika bila, cuj so pa cingali z malimi zvonci. Spejali so svojo erično pesem »hare Krišna«. Za en malo je prišla sneja tō, njen obraz pa so skrili pod redeči šlajer. Njeni bodauči mauž go je leko pogledno samo sledik, gda gi je za šinjek že obeso venec s

nej vseposedik v dolini, gde najdemo 25 privatni ramov. Té majo elektriko od sunca, štero ponučajo samo za posejte. Mašinov v künji pa kapanci nemajo, vse delajo na rokau. Eden gazda je tapravo, ka more vsikši den s študenca gorpotegniti več kak dvestau litrov vodé, ka ponučajo za piti, küjanje pa pranje. Televi-

pravijo, ne smejo pozabiti, v šterom rosagi živéjo.

Moremo se pitati, če je človek tejljo, štero má düšo tō, ali je človek düša, štera má tejljo – smo čüli v krišnaškom svetišči. Preveč se trüdimo, ka aj bi vse dali svojoma tejlji, ka je nej dobro. Živemo svojo lagvo »karmo«, štero smo erbali zavolo svoji grejov v preminaučom žitki. Od té pa se moremo očistiti tak, ka večkrat »mantramo«, molimo reči: »hare Krišna, hare Rama«. Krišnaški vörnিকে majo svoj »pejkli«, lančec s 108 djagdami, s pomočjauv šteroga na den več kak 1800-krat ponavljajo té svete rejči.

V trej dnevaj je 25 lejt stara krišnaška dolina pri Blatnom jezери nutpokazala farbe, atmosfero pa znanje Indije. Na cejlom festivali se je nindrik nej smejlo mesau gesti

Nauvi zakonski par v Dolini Krišne en malo po zdavanji

zije niške nema, praktično so zaprejtj od sveta, hladilnika pa tō nej, vsikdar gejo friško gesti. Perejo na rokau, s pepelovim lüjom, vejpa skoro nika penez nemajo.

Ka je rejsan špajсно bilau, té krišnaški vörnük je biu že dvajsti lejt oženjen s svojov ženov, pa sta eške nej mlajše mejla. V ejkstra sobaj spita, vejpa kak pravita, geste na svejti višise, bole sveto veseldje kak radost tejlja. Gda Krišna znak da, ka moreta dejte meti, ta se začnila trüditi za tau – tačas nej.

Na srejdj Doline Krišne stogi njini tempelj. V dvorani z oltarom so vse stene pomalane z živimi farbami, skoro na vsakšom kejpji vidimo edno sivo (modro) peršono. Tau je niške drügi nej kak najvišiji baug Krišna. Na glavnom oltari ga vidimo ž njegov ženov, šteriva dva kipa vsikdar znauvič prejk naravnajo. Gda smo mi tam ojdli, sta mejla »matyó« mintas-te gvante, vejpa kak domanji

pa alkohol so tō nej odavali, kak domanjim tau vse naprejspiše njina vöra. Na vsikšom stopaji na bazari so kaj odavali, bole najgir gosti pa so leko čüli filozofska pripovedjanja tō. Če pa je štoj sto zvün svoji misli razgibati svojo tejljo tō, so ga v senčni, ladni šatoraj čakali majstri za jogo. Vu veukom šatoru smo se leko čüdivali indijskim plesom, tradicionalnim gvantom pa igrauti, zvün toga pa eške gledališči šaularov ali pantomimi.

Po vandranji po strašno veukom dauli je človek trüden grato, tak se je potegno pod edno drejvo pa dojsedo. Malo je zapro oči, pa začno v sebi gučati svete rejči »hare Krišna, hare Rama«. Če rejsan se ma je nej prikazo sam baug Krišna v kejpji kravdjoga pastera (kak pred 5300 lejtami v Indiji), se ma je kratka meditacija pomagala odlaučiti, ka aj bole pomalek, merno pa srečno živé.

-dm-

Najvišiji baug Krišna v vogrskom narodnom gvantu z ednov od svoji žen na glavnom oltari

stavlati pa dale piščavati moški v neonsko zeleni prslejkej. Biu je drügi den proščenja (buče) v Dolini Krišne, šteroga so že 23-ič držali na veukom grünti v Šomodskoj županiji, nej daleč od Balatona.

Gda so krišnaške na Vogrskom vleti 1996 oprvin organizerali svoj veuki svetek, so nej brodili, ka do gnes té grata tridnevni kulturni festival s kauli deset gezero gosti. Tau smo leko brž na pamet vzeli, gda smo zaglednili veuki tranik, punoga z autonami, med šterimi se je bilau žmetno geniti tō.

Sunce je spoj segrejvalo, gda smo se pejški napautili prauti zidinam v dolini. Po pauti smo pri ednoj maloj vodej vidli eden kip (szobor), na šterom so visali venci s cvejtja. Moški brezi vlas (šteri je v istini krišnaški svetnik) je biu *Baktivedanta Svami Prabhupada*, ki je biu že skoro sedemdeset lejt star, gda se je leta 1965 na ednom šifti, s sedmimi dolarami v žepki napauto iz Indije v Meriko, ka aj bi krišnaško včenjé nutpokazo zahodnomi svejti, pa tak nagučo s kem več nauvi vörnükov. Tau se ma je spoj prišikalo, Mednarodno društvo za zavest Krišne (Krisna-tudat Nemzetközti Szervezete) je brž dosta članov dobilo, na Madžarskom pa so gratali pripoznana vöra leta 1989.

hektarov so Krišnovi vörnিকে v Šomodji küpili leta 1993, tau pa za en miljaun forintov. (Gnes telko košta eden hektar.) Če se je sto što pelati v središče doline, je leko gorseu na vauz, šteroga sta vlejkla dva güнца. Za delo na mezevaj nücajo domanji tau maro, krave pa so za nji svete stvarine. Zavolo toga je držijo ejkstra, v ednom »centri za skrb za krave«. Vsik-

Svete stvarine morejo biti spoj srečne, ka leko živéjo v »centri za skrb za krave«

ša ma svoj krišnaški sveti kejp pred sebov, v štali se čüje sveta krišnaška muzika. V dolini se spoj dosta trüdijo za tau, ka aj bi krave srečno živéle.

Na pauti smo odišli nimo šaulé, gde se včijo mlajši krišnaški parov. Literaturo, matematiko, geografijo pa drügo se morejo ranč tak včiti kak drügi vogrski šaularge, majo pa svoj posabni veronavuk tō. Kak v vse zidine

cvejtov – znamenje najvejšoga poštvüvanja. Mlada sneja pa je mogla sedemkrat kauli svojoga mladoženca titi, te pa so jiva zdali eške z drügimi, na priliko ognjenimi rituali. Na konci ceremonije sta se nauvi mauž pa žena z vauzom odpelala dojdjemat s fotografom pa žlatov – kama inan, kak v »center za skrb za krave«.

Takša moderna tehnik pa je

PREKMURJE

Biosferno območje Mura

Na letni konferenci programa Unesca Človek in biosfera je bilou v Palembangi v Indoneziji razglašeno Biosferno območje Mura (je prvo, stero zajema pet rosagov), stero se je zdaj pridružilo 685-tin za naravo fontoškim biosfernim območjom na svejti. Za vzpostavitev Biosfernega območja Mura-Drava-Donava so se ministri Avstrije, Slovenije, Rovaške, Madžarske in Srbije zavezali z deklaracijo marca 2011. leta. Pred dvema letoma je tudi slovensko ministrstvo za okolje in prostor prižgalo zeleni posevjt in nominiralo to dragoceno rečno območje za Biosferni rezervat Unesca.

Nauvi Biosferni rezervat Mure sega od avstrijsko-slovenske do rovaško-madžarske granice in je že zdaj tau mreže območij Natura 2000. Porečje pokriva tudi največji slovenski poplavinjski in je bogato z ribjimi vrstami pa gnezdišči belorepoga orla in čarnih štrkov. Reka Mura je trno fontoška tudi za ribe, stero se selijo, tak kak sta kečiga in sulec, vej pa majo té ribe zdaj prousto pout prejk Drave v Donavo.

Arno Mohl, programski vodja projekta Mura-Drava-Donava pri Svetovni organizaciji za naravo (WWF) Avstrija, je pravo, ka je tau fejt fontoška odločitev in jasen signal prauti hidroelektarnam na Muri. Veseli so tudi v pomurskih naravovarstvenih organizacijaj in tudi občinaj, stero so predlagale, ka bi bila Mura zaščiten, tak kak je zdaj, vej pa tau pomeni, ka de se leko začno trajnostni razvoj krajov ob reki. Pauleg toga do lidge, stero živejo ob Muri, daubili priliko za razvoj, spoj na področji turizma in odavanja lokalnih paverskih produktov.

Silva Eöry

Kot pravi Sv. Avguštin, »svet je kot knjiga in tisti, ki ne potuje, je prebral le eno stran«. To je eden od mojih najljubših citatov in najbolj ponazarja mojo osebnost. Kdor me pozna, ve, da zelo rada potujem in sem našla tudi popotnico, prijateljico Moniko, s katero naju združuje radovednost in želja po odkrivanju novih, čudovitih predelov sveta. Že lani sva se odločili, da letos greva na dopust na Kubo, ampak sva razmišljali, če sva že tam, bi radi videli še katero od karibskih dežel. Odločitev ja padla na Mehiko.

Arheološki park Tulum, to je edino majevsko mesto, ki so ga zgradili na obali

Na to najino veliko pot sva se začeli pripravljati že na začetku letošnjega leta. Po internetu sva iskali letalske karte in prenočišča v obeh državah, želeli sva rezervirati čim bolj ugodno, kar nama je po mojem tudi uspelo. Nato sva še kupili potrebne stvari za potovanje in sva šli na cepljenje proti hepatitisu A in B, proti tifusu in tetanusu. Cepljenje ni bilo obvezno, samo priporočljivo.

Dnevi so hitro minevali in prišel je čas za najino veliko pot. Potovali sva najprej z Dunaja v Köln, iz Kölna pa v Cancun v Mehiki. Let je trajal več kot 12 ur. Bilo je zelo naporno, vendar sva bili prepričani, da se nama bo splačalo. Na drugo stran oceana so naju vabili Azteki, Maji, v džungli odmaknjene indijanske vase in valovi karibskega morja. Že na letališču v Cancunu naju je presenetilo, kako prijazni so Mehičani, na vsakem koraku

sva doživeli prijazen sprejem neznancev. Doma so nama sicer vsi rekli, da sva pogumni, da greva ženski tako daleč v nevarno Mehiko. Moram pa povedati, da Jukatanu moramo vedeti, da je velik polotok v Srednji Ameriki, ki ga oblivata Karibsko morje na vzhodni in Mehiški zaliv na severozahodni strani. Ob obali Karibskega morja se razteza Veliki majevski koralni greben, ki za avstralskim Velikim koralnim grebenom velja za drugega največjega na svetu in omogoča tudi snorklanje (potapljanje na dah) in klasično potapljanje. Polotok je prekrit s kraškimi pojavi, kot so podzemne reke in jezera, zaradi katerih ni tekočih voda. Večji del kopnega prerašča suha džungla, morje je toplo, plaže pa so peščene. Cancun, turistično središče Mehike ob Karibskem morju, zgrajeno na koralnem

otoku, naju je razočaral, nič posebnega ni za videti, ob obali

Kukulkanov tempelj, znan tudi kot El Castillo

nisva imeli negativnih izkušenj z varnostjo. Najin hotel je bil 60 kilometrov daleč od Cancuna, na Playa del Carmen, kjer se vrstijo turistični kompleksi. Hotel se je razprostiral na veliki površini, dobili sva zemljevid, da veva, kje so različne restavracije in bari, kjer sva uživali v odlični mehiški kulinariki in pili značilno mehiško pijačo tequila ter koktejle. S prijateljico sva osebi, ki ne želite samo poležavati na lepi plaži, ampak iščeva doživetja. Že doma sva naredili načrt, kaj vse si bova ogledali, koristne napotke pa sva dobili na letalu od Mehičana, ki je sedel poleg naju. Vedeli sva, da je na polotoku Jukatan veliko zanimivosti, zato sva morali organizirati najine izlete. O

tem so velikanski kuščarji, ki se vrstijo luksuzni hoteli in tudi plaža ni tako posebna. Kot vemo, je Mehika zibelka sta-

rih civilizacij, zato sva tudi midve s prijateljico stopili po sledih Majev, ki niso nikdar izumrli. Na tem območju še vedno živijo milijoni in številni ljudje še vedno govorijo katerega od majevskih jezikov. Maji so gradili svoja mesta na najbolj nedostopnih krajih, globoko v džungli. Arheologi so odkrili desetine mest, prepričani pa so, da jih je še veliko več. Nekatera so stara tudi že 2000 let. Glavno arhitekturo majevskih mest sestavljajo palače, piramidni templji, obredna igrišča za igre z žogo in strukture, namenjene astronomskim opazovanjem. Piramid in majevskih mest, primernih za obisk, je na Jukatanu veliko. V zadnjih letih so zaradi zaščite piramid dostop in plezanje nanje prepovedali. Midve sva se odločili za ogled arheoloških parkov v Tulumu, Cobi in Chichen Itzi. Najbolj znan prizor z Jukatana je muzej na prostem Tulum. Tulum je edino majevsko mesto, ki so ga zgradili na obali. Druga posebnost tega muzeja na prostem so velikanski kuščarji, ki se prosto sprehajajo med grmov-

Po majevskem obredu z domačinom in kolegico Moniko

uživali v njihovi mogočnosti.

BISERIH KARIBOV

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Od zgoraj je krasen razgled na neskončno majevsko džunglo. V Cobi smo bili deležni majevskega obreda in smo dobili majevski blagoslov. Chichén Itzá je danes eno od sedmih svetovnih čudes. Bilo je veliko mesto v predkolombovski dobi, ki ga je zgradila civilizacija Majev. Najbolj prepoznavna zgradba je Kukulkanov

Razgled na neskončno majevsko džunglo

tempelj, znan tudi kot El Castillo. V Chichén Itzáju so arheologi odkrili trinajst igrišč za igranje mezoameriških iger z žogo. Na vsaki strani igrišča je ogromen tempelj, vmes pa vzporedna zidova s kamnitima obročema,

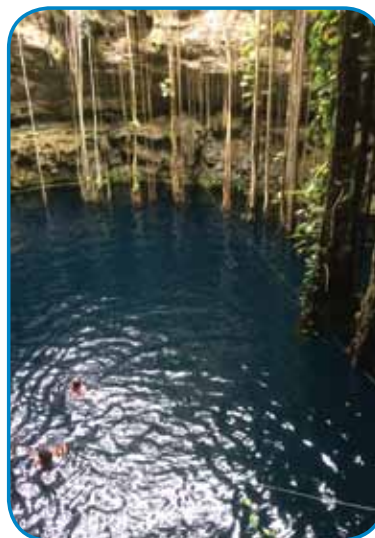
V Havani je veliko starih ameriških avtomobilov, v ozadju na stavbi relief Fidela Castra

skozi katera so morali igralci za zmago s kolenom ali komolcem vreči kamnito žogo. Ekipa, ki je izgubila, je morala žrtvovati kateriga od svojih članov. Za Maje je bilo žrtvovanje svečan obred in ne dejanje krutosti. Poleg majevskih piramid je celoten polotok Jukatan znan tudi po

cenotih - to so naravne podzemne ali nadzemne jame, zalite z vodo, idealne za kopanje. Midve sva tudi poiskali tri podzemna jezera in se kopali v njih. V Mehiki nasploh voda ni bila preveč čista in tudi zaradi izletov nisva imeli časa za plavanje v morju, razen ko sva obiskali naravovarstveni park, kjer sva imeli možnost plavanja z želvami, ki so zaščitene, zato je snorklanje možno le z vodičem. S čolnom smo se približali koralnemu grebenu, potem pa smo skakali v morje in opazovali čudovite korale vseh vrst in oblik ter pisane ribe. Štirje dnevi v Mehiki so hitro minili, ampak na polotoku Jukatan tudi v nekaj dneh lahko doživiš ogromno. Zelo so me pritegnili svet Majev, njihova logika, arhitektura, prelepa narava in vedno nasmejani, prijazni ljudje. Z lepimi

spomini sva se poslavljali od Mehike in sva bili pripravljani na potovanje nazaj v preteklost, na obisk Castrove komunistične trdnjave. Najin naslednji cilj je bila Kuba. Let od Cancuna do Havane je trajal le slabo uro, kljub

nimivo je bilo njegovo pripovedovanje, kako živijo. Na primer, ko sva ga vprašali, kako se da preživeti na Kubi, ker trgovin skoraj ni, je rekel, da oni uporabljajo čarovnijo, da preživijo. Slišali sva, da je pomanjkanje blaga značilno, ampak res me zanima, kako jim uspe preživeti, saj sva se tudi sami spraševali, kje dobiti hrano. Havana je res mesto iz nekega drugega časa.

Cenote - takih podzemnih jezer je na krasu kakih 7 tisoč

S taksijem sva si ogledali stari del mesta, kjer stoji katedrala in kjer Havana kaže svojo pravo staro podobo. Obiskali sva tudi muzej ruma Havana Club. Muzej

Najina potovanja po Mehiki in Havani so se končala v letovišču Varadero, kjer so naju čakali čudovito morje, sonce, plavanje in oddih

omogoča ogled postopka proizvodnje ruma, ki ga je pisatelj Hemingway opisal kot veselega otroka sladkornega trsta. Po vo-

denem ogledu skozi muzej se je ogled zaključil s pokušino. Meni je bil najbolj všeč beli rum, ki je sestavni del mojega najljubšega koktejla, Mojita. Nato je sledil ogled novega mestnega jedra in priobalne avenije Malecon. Cigare so tudi pomemben del kubanske kulture in zgodovine. Kadili naj bi jih že prvotni Indijanci. Kasneje so jih prinesli tudi v Španijo, saj so jim pripisovali zdravilne lastnosti. Midve cigar nisva poskusili, ker nobena od naju ne kadi, sva pa jih prinesli svojem za darilo. Moram priznati, da me Havana ni pritegnila, kot sem to pričakovala. Najin zadnji cilj je bilo mesto Varadero, ki je znano turistično mesto, leži na 20 km dolgem polotoku Hicacos in je 140 km oddaljeno od prestolnice Havane. Dolge peščene plaže in čudovito turkizno morje so naju zelo očarali, veliko sva se sprehajali na plaži in uživali ob dobri glasbi ter animacijskem programu, hrana pa ni bila tako dobra, kot je bila v Mehiki.

14 dni, polnih doživetij, to je bilo najino karibsko potovanje. Dve deželi, dva drugačna svetova, zanimivo je bilo videti oba. V Mehiko bi se kadarkoli vrnila, ker je stik z majevsko kulturo res nekaj posebnega, tudi tamkajšnja narava in živali so me očarali. Na koncu potovanja so se pojavili še zapleti, ker so se izgubili najini kovčki (nekaj dni kasneje so jih pripeljali na najin naslov), in tudi zaradi zamude letala se je bilo težko vrniti v ustaljene tire. Važno pa je, da nama ostajajo spomini, ki bodo grelji najina srca še dolgo in dolgo.

(Na prvi strani: Havana s ptičje perspektive)

Anita Vajda
Fotografije: Anita Vajda,
Monika Haklar

Z mineralno pa z razpršeno vodo pomagajo

30. julija so vödali drugostopenjski alarm zavolo vročine za cejlji rosag. Ta vročina najboljša starejša, betežnike, mlajše pa tiste zmantrala, steri v vekši varašaj živejo, gde se beton dosti bola gorasegreje kak zemla. Tak je tau bilau v Somboteli tü, zavolo vročine je Vasivíz Zrt. na glavnem trgi eden šator gorapostavo, gde so si iz več pip leko vodau pistili tisti, steri so tam mimo ojdli. Če je tau lidam še nej dojšlo pa so se še bola ške-li razhladiti, tisti so leko prejk šli pod ednimi vratami, gde so razpršeno vodau fudili na tiste, sterim je fejest vrauč bilau. Na železnici GYSEV Zrt. je emo eden sto, gde je bila pau litrska mineralna voda vönaklajena pa s tistoga si vsakši za šenke leko vzejo, steri je na cug išo. Dapa zvün tauga so še na znanje dali, ka na železnici iz trej pip vodau piščavajo v posance učenci med 10. pa 17. vöro, vsakši sto je tam mimo išo, je leko stano pa si žejo pogaso. Tiste, sterim je fejest vrauč bilau pa so se nikan nej mogli skriti, gde bi se malo leko razhladili, tiste je sombotelska občina v klimatizirani prostora-raj čakala. Ranč tak v vsakšom železnožupanijskom varaši so meli taše prostore, kama je stokoli nutra leko išo, koma je fejest vrauč bilau. Zvün tauga je še fejest potrebno, kak doktordje pravijo, v tau vročini če kama demo, aj vsigdar mamu s seuv vodau, pa če je nej mujs, te od edenajste do tretje vöre aj nedemo na sunce. Najbola se tisti morajo skrb meti, steri s krvnim pritiskom ali srcaum majo kakšne probleme, oni, če leko, bola zazranka ali proto večera dejo na dukše poti.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovesnost pri Ruski kapelici

Pri Ruski kapelici pod Vrščem na tradicionalni spominski slovesnosti ob 102. obletnici postavitve je častni pokrovitelj predsednik Borut Pahor poudaril, da je prizadevanje za mir najplemenitejše stremljenje človeštva. Rusko kapelico v pravoslavnem slogu so leta 1916 zgradili preživeli ruski vojni ujetniki v spomin na umrle tovariše, ki jih je med gradnjo ceste čez Vrščič zasul snežni plaz. Lesena kapelica je z leti strohnela, zato so jo leta 1991 konzervirali in obnovili dotrajane dele, obnovili pa so tudi grobove ruskih ujetnikov pri Erjavčevi koči ter očistili in obnovili grob neznanega vojaka ob kapelici. Leta 2006 je bila kapelica v celoti obnovljena. Slovenski predsednik je v svojem nagovoru poudaril, da lahko žalno slovesnost v spomin na v snežnem plazu umrle ruske vojne ujetnike štejejo za začetek svetovnega zaznamovanja konca prve svetovne vojne, ki se bo novembra sklenilo v Parizu. Pahor je še dejal, da z ruskimi oblastmi potekajo pogovori o postavitvi spomenika Slovincem, padlim v prvi svetovni vojni na ozemlju Rusije.

Zbrane na slovesnosti je nagovoril tudi vodja ruske delegacije, minister za digitalni razvoj, zveze in množične komunikacije Konstantin Noskov. Ruska kapelica je po njegovih besedah edinstven kraj, ki globoko gane vsakega Rusa. Opominja nas, da ne smemo ignorirati naukov zgodovine. Pozdravil je tudi to, da je v zadnjih letih postala kraj zelo produktivnih rednih formalnih in neformalnih srečanj na vseh ravneh. Noskov se je ob tem zahvalil prebivalcem Kranjske Gore in celotne Slovenije, ki že toliko let »ohranjajo spomin na ta zgodovinski dogodek«. Pri tem ne gre le za to kapelico, temveč vse simbole na ozemlju Slovenije, je še poudaril.

Trenerka Nuša Ladinek

ŽENSKI FOTBAL BOLE NAPREDUJVE KAK MOŠKI

Od sredine junija do sredine julija je tak vovidlo, kak če bi se žitek stavo. Sploj za tiste, steri radi fotbal majo, vej pa je v Rusiji bilou svetovno nogometno prvenstvo.

»Dokeč smo mi v našom klubu

Trenerka Nuša davle tanače na igrišču

bi nej začnili s pripravami na nauvo sezono, sam si dosta tekem poglednola, po tistom pa malo menje, ka je nej bilou več telko cajta. Takšo velko tekmovanje furt prav pride, vej pa vidiš, kama té naš šport dé,« mi je prva povedala Nuša Ladinek, trenerka ženskoga nogometnoga kluba ŽNK GMT Telemach Pomurje Beltinci, in cujdala: »Po enoj strani je bilo kar nekaj presenečenj, po drugi pa tudi nej. Vidli smo neka lepih in zanimivih tekem, meni sta najbole v spomini ostali dve odšpilani v osmini finala. Prva je tista med Francijo in Argentino, na steroj smo vidli sedem golov, druga pa tista, stero Japonci sigurno nedo nikdar pozabili, vej pa so prauti Belgiji vodili z 2:0, na konci pa so zgubili s 2:3. Samo finale, med Francijo in Rovaško, je bilo kar v redi. Vidli smo dosta golov, pa eno ekipo, stera je probala špilati in drugo, stera je fenomenalno izkoristila tau, ka v ekipi ma. Po mojem so Francozi

zasluženo gvinili in so prvaki, Rovatom pa kolapoš doj za tau, ka so napravili na tom prvenstvi.«

Nuša Ladinek pravi, ka se leko tudi z gledanjem takši tekem po televiziji dá kaj navčiti, ške bole pa bi ji pri njenom trener-skom deli prav prišlo, če bi si šla v živo poglednot kakšo žensko tekmo. Drugo leto, gda de svetovno nogometno prvenstvo za ženske v Franciji, brodi, ka de tau tudi napravila: »Trendi, tudi ka se taktike tiče, če pistimo pri meri fizično pripravljenost in tehniko, so pri ženskaj načiši kak pri moškaj.

Če poglednemo, kak je z napredkom, pa leko povem, ka

ŽNK GMT Telemach Pomurje ma mlado ekipo

ženski fotbal bole napredujve kak moški. Tau je tudi zavolo toga, ka ma več pla-ca za napredek, vej pa se je komaj v zadnji lejtaj začno bole razvijati. Že pet let se pogučavamo, ka moški fotbal ne more več nikan više titi in napredovati, pa se ške furt razviija. Zanima me, gé je granica té fenomenalne pripravljenosti futbalištarov. Večina najbaukših sploj nema falinge.«

Nuša Ladinek je že skor dve leti glavna trenerka članic najbaukšoga ženskoga fotbalskoga kluba v vzhodnom tali Slovenije. ŽNK GMT Telemach Pomurje Beltinci, steri je biu tudi že večkrat najboukši klub v Sloveniji, je glij v tom cajti, gda je ona glavna trenerka gratala, fejst pomladil svoje vrste, vej

Tüdi gnesden ške tü in tam sama lejče za labdov

pa je bila v lanskom leti povprečna starost nogometašic

menje kak 18 let: »Tau je glij starost, gda sam ges začnila v našom klubi trenerati fotbal. Špilala sam ge že prva, v Püconcaj, gé sam gorrasla. V mojoj generaciji je bila večina pojbov, dekeu nas je bilou bole malo, zatau mi je drugo nej ostalo, kak ka tudi ges lejčem za labdo. Svoja deteča leta sam preživela na fotbalskom igrišču. Neka cajta sam tudi karate trenerala, bila sam celau mladinska

in kadetska reprezentantka Slovenije, samo gda sam šla študerat v Ljubljano, je nej več bilou prilike za redni trening karateja, tak ka sam se odlaučila, ka dem fotbal špilat. Te sta se glij združila odranski in soboški klub in sam konec kedna, gda sam prišla domov iz Ljubljane, odila v Filovce trenelat in špilat tekme. Za mene je tau bila ena dobra rekreacija in hobi, nejsam mela nekšiši velki ambicij kak nogometašica.«

Par lejt po tistom, ka se je končala njena igral-ska kariera, se je začnila trenerska, sploj po tistom, ka se je odlaučila, ka pride po študiji nazaj v Prekmurje. Približno pred desetimi leti so jo v klubi povabili, ka trenera najmlajše, stero so se z brsanjom labde komaj

začnile spravlati. Po tistom, ka je napravila vižge za trenera (A-licenco, zdaj pa se že pripravla, ka de napravila ške PRO-licenco), je geseni 2016 prejkvzela skrb za člansko ekipo, s stero so lani osvojile tretje mesto v rosagi. »Zdaj, gda so počitnice in so dekle doma, treneramo skor vsakši den, včasi tudi po dvakrat. Vekšiši tau ekipe je, nej tak kak lani, osto, k nam je prišlo ške neka nauvih igralk. Glij té letni cajt morem kak trenerka vöponücati za tau, ka se dobro fizično in taktično pripravimo za nauvo sezono, v sterojškem, ka bi gvinili tak v prvenstvi kak v pokalnem tekmovanji, vej pa smo eno leto starejši in tudi bole izkušeni,« je na konci ške pravla Nuša Ladinek, stera je od letošnjoga leta tudi pomočnica selektora slovenske ženske nogometne reprezentance Boruta Jarca.

*Silva Eöry
Kejpi: BRous in osební arhiv
Nuše Ladinek*

Športne igre v Števanovcih

V soboto, 21. julija 2018, je Slovenska narodnostna samouprava Števanovci organizirala športno srečanje. Tekme in igre so se

za pivo smo prišli, »Veseli pivski nogomet«, »Muhasti« itd. Začetek zbiranja sodelujočih skupin je bil ob 12. uri. Z žre-

dov, vodenje obroča, prevažanje slamnatih bal, metanje gumijastih škornjev, nošenje vode, hoja na smučeh po travniku, metanje „žab“ v košaro.

Imeli smo tudi napihljiva igrala, ki so razveseljevala obiskovalce. Tako otroci kot odrasli so lahko

ki so jim dajali moč tudi sladoled, pogače in z mastjo namazan kruh. Skupine, ki so dosegle prvo, drugo ali tretje mesto, so dobile diplome in pokale, ostale pa diplome in skromna darila. Zelo uspešno in razgibano popoldne smo preživeli skupaj.

Tako so tekmovalci prebirali razna semena

Hoja na smučeh

odvijale na igrišču DOŠ Števanovci in na prostoru pred cerkvijo ter župniščem. Devet skupin se je prijavilo na t. i. Olimpijado, osem skupin pa za nogomet. Skupine so bile iz Andovcev, Monoštra, z Dolnjega Senika, iz Židove in Števanovcev. Nadele so si zabavna imena: npr. »Samo

bom smo določili, katere skupine začnejo nogomet in katere spretnostne igre. Na šolskem igrišču so potekale nogometne tekme. Pred cerkvijo so bile postavljene spretnostnih iger. Na vsaki postaji so morali tekmovalci reševati različne, toda zanimive naloge. To so bile: izbiranje plo-

preizkušali preprosta lesena igrala in ugotavljali, kako se da z njimi igrati.

To popoldne je bilo zelo aktivno. Zbralo se je približno 100 ljudi,

Hvala vsem, ki ste se udeležili programa in seveda tudi tistim, ki ste ga pomagali izvesti.

*Agica Holec
predsednica*

DEKLETA, KI RADA JAHAMO

Jahanje postaja med mladimi vse bolj priljubljeno. To poletje smo v okviru tabora, ki ga je organizirala Razvojnica agen-

in Ello. Ne le da smo se me na njih učile jahati, to so konji, ki so zmagali na raznih dirkah in tekmah.

črede. Tretji dan pa smo očistile bokse konjev. Na taboru nismo le jahale, ampak smo spoznale svet konjev. Čeprav je bila pot do tja dolga, se nam je splačala. Konji so prijazni, lepi in radi imajo otroke. Od njih smo se naučile razne stvari, v

trebujemo naslednje lastnosti: ljubezen in sposobnost sodelovanja, ki sta potrebna, da se izoblikuje harmonija med človekom in konjem.

Če bomo imele priložnost, se bomo tabora udeležile tudi naslednje leto.

Porabska dekleta so se učila jahati v jahalnem klubu Kasco Svečina

cija Slovenska krajina, tudi me lahko spoznale življenje konjenikov. Tabor se je izvajal v Sloveniji pri jahalnem klubu Kasco Svečina, kjer imajo kar 24 konjev. Tam smo spoznale Casperja, Maxima Georgija

Prvi dan smo si celo imele priložnost ogledati treniranje konjev v maneži. Ob tem smo se naučile, kako moramo očistiti konja pred in po jahanju. Drugi dan smo ob jahanju sodelovale še pri napajanju in nahranitvi

Konji so prijazni, lepi in radi imajo otroke

prvi vrsti, da jim zaupamo in da moramo biti odgovorni do njih. Če hočemo delati s konjem, po-

Zapisali: Eliza Nagy, Štefania Dravec

... DO MADŽARSKE

56 zapornikov z dejansko dosmrtno kaznijo

Trenutno je v madžarskih zaporih 56 zapornikov, ki nikoli ne bodo prišli na prostost. Kot je zapisal eden od dnevnikov, zapor bodo zapustili le v krsti. Dejansko dosmrtno kazen so uvedli leta 1999, v tem letu je dobil tako kazen le en obsojenec, toda število kriminalcev s tako kaznijo je hitro naraščalo, saj jih je bilo leta 2010 že deset, čez dve leti petindvajset, leta 2014 devetinsitrideset.

Junija je Evropski svet pozval madžarsko vlado, naj revidira predpise v zvezi z dejansko dosmrtno kaznijo v skladu z evropskimi sporazumi o človekovih pravicah. Na Ministrstvu za pravosodje so javnost seznanili, da potekajo pogovori o stališču ministrstva in vlade, in so dodali, da se je dosmrtna kazen zapisala v ustavo na podlagi t. i. nacionalne konzultacije leta 2011, takrat se je kakih 90 odstotkov državljanov strinjalo z uvedbo dejanske dosmrtno kazni.

BMW gradi tovarno v Debrecenu

Nemško avtomobilsko podjetje BMW gradi tovarno v Debrecenu, je seznanil javnost zunanji minister Péter Szijjártó. Ob največjem mestu vzhodne Madžarske se na 400 hektarjih površine gradi tovarna z najbolj sodobno tehnologijo, ki bo omogočala proizvodnjo tradicionalnih in električnih avtomobilov. Zmogljivost tovarne bo 150 tisoč avtomobilov na leto. Vrednost naložbe se giblje okrog ene milijarde evrov, v tovarni bodo zaposlili okrog tisoč ljudi.

Harald Krüger, vodja uprave podjetja BMW, je na spletni strani podjetja zapisal, da želi BMW po naložbah na Kitajskem, v Mehiki in v ZDA utrditi tudi svoje evroske pozicije in ustvariti ravnotežje med Ameriko, Azijo in Evropo.

Po izjavi zunanjega ministra so pogovori med bavarskim podjetjem in madžarsko vlado potekali že 14 mesecev, Nemci so pogledali več evropskih večjih mest in se potem odločili za Debrecen.

DUŽE LEKO SPIM, BRIGE NEJMAM

V Otkovci višje baute žive Ana Nemet Dončec, stera je cejo življenje bautošica bila. Zdaj je že v penziji, dapa ona še zdaj tak dé kak vora. Gda sem pri njej odo, te je ranč niše skal-dje, skaurdje nalagala, nej se je štelo, ka je tresti stopinj vrauče bilau. Sama žive s psaum, steri se tak zove ka Samanta. Kak sem ga vido, dobro ma dé, dapa zdaj ga salo zato malo mantra, gda je tak vrauče. Grabrna Ana, ka se tak zovejo po iži, hladen ram majo, dobro se je bilau pogučavati.

- Ana, zdaj kak sem se proto vas pelo, tau sem mislo, ka sem zablauo, kak če bi vaš ram zdaj ovak vögledo, nej?

»Prejk sem dala pofarbat ram, dotejga mau je žonti bejo, zdaj je pa roza. Lani sem tjojnjo dala vöpfungarbat, verando pa trnac, zdaj je pa te molar pravo, ka prejde pa ram tö prejkpfungarba. Te je še Bedin Feri prejšo štalina dvera pa kak v štjedjen odimo prejk, tejste mi je tü naredo. Furt trbej kaj popravlati, dočas človek kaj mora pa lada, vejpa tak vejš, že sem sedemdesetštiri lejt stara.«

- Zdaj ste meli rojstni den, ka telko rauž mate na stauli?

»Nej, zdaj sem den (god) mejla, zato je telko rauž tøj v iži, pa tam naprej je še tü vse puno. Tau so od brata dvej dek-le, moža pa njigvi mlajši prinesli, ovak oni meni tü vsigdar pomagajo, kakoli mi trbej. Kaulak rama so mi že vejn šestkrat dolapokausili, pa nej mali falat je tau kaulak rama.«

- Skaldje ste tanalagali, zdaj tašoga reda, gda je vrauče, se duplansko leko sagrejva, nej?

»Pomalek s talidjami nutrazvo-zim drva. Istina, nej bi mi trbelo, zato ka so mlajši praj-li, ka oni nutrazvozijo. Dapa zato malo se dja tü moram djej-bati, nika moram delati, vejpa velko delo tak nika ne delam. Nej bi bejla sila, vejpa znautra v škednji že na pet lejt

mam drva. Tak dva traktora bi mi dojšla, dapa gda vozijo, te mi vsigdar štiri pet pripela-jo, pa te vsigdar mi ostane. Še tak tö, ka dostakrat septemb-

Grabrna Ana s šaugorcov pa njenimi mlajši

ra slejdnje dni že trbej nalaga-ti pa dje tak, ka še majuša, gda je taši deževen cajt pa hladno, te tü dobro, če človek si ram malo segreje.«

tali, tisti je čiden ram bejo?

»Od matare oča pa njegvi brat sta v njem živela, dapa te brat je nej emo mlajšov, pa te tak je vse mati erbala. Tak so te

Anini kejpi iz mladi lejt

- Prvin so tü tak fejš nalaga-li kak zdaj?

»Gda so še stariške žejavli pa mrzlo bilau, te so oča zaran-ka v šesto vöri naložili pa do desete vöre so nalagali. Tak ka starejšo lüstvo se je tü rado segrejvalo, nej samo zdaj mi. Gda sem dja mala bejla, te smo mi dva rama meli pa več kak tresti plügov zemlé, zato smo pa kulakdja gratali pa so nas odpelali (internirali). Gda smo nazaj domau prišli, te sta že obadva rama nanikoj

stariške dva rama meli pa več kak tresti plügov zemlé, pa so gratali kulakdja. Pet lejt smo nej bilej doma pa te petdeset-šestoga leta smo leko domau prišli. Ram je cejlak prazen bejo, zato ka vse so odnesli, konje, krave, bujcatje, pa nej samo ka je znautra v rami bilau, vanej tü. Stariške so lejs že vtjüpsklajeno meli, ka do zidali, dapa tau je vse tami-naulo, dokeč smo mi domau prišli.«

- Ka zdaj delate, gda ste v

penziji? Nej je špajsno, ka vam že nej trbej na vöro stanti?

»Mena je petdeset lejt dojšlo, ka sem delala, ranč sem nej mislila, ka tak naletja se vcuj-vzemem, ka nej trbej več delat odti. Vejpa skur cejli petdeset lejt, ka sem delala, sem v bauti bejla. Zdaj duže leko spim, bri-ge nejmam, dobro je tau tak. Zdaj, gda mi dolapokosijo tra-vo, te tejesto grablam, v rama furtoma nišo delo je, zdaj z drvi delam, dugo spim, večer pa televizijo gledam. Tak ka dnevi tak pomalek tadejo, človek, gda je že telko lejt star, mora malo počivati tü.«

- Če vö na okno gledate, od vas še zato tak kak lejpi pogled je na Otkovce.

»Dosta bola dalač je tavidio kak zdaj, če ranč nej paulak, dapa gaušča je zato tøj tü goraza-rasla. Odtec zdaj bola samo te dau vidiš, ta po brgaj pa že več nikaney ali samo malo. Dostakrat prej-dajo kakšni Pe-štardje pa pra-vijo, ka tøj kak lejpo mesto je, paulak je gauš-tje, ram je nej par pauti, nega skrak sausada, tak ka njim se tau vidi.«

- Sto so vaši sausadje?

»Dja dobroga sausada mam, ozark za menov je Bedivin Bri-gi, z njimi nikdar niše proble-me sem nej mejla, tak ka tøj rejsan mirno leko človek žive.«

- Če kaulak gledam po sobi, te puno Marij vidim, te ste küpli ali ste je tak dobili?

»Te Marije sem zvekšoga vse daubila, ta, stera je v glažoj-ni, pa tista iz Mariazella, sta v očinom rami bili, tau je že fejš staro, zato ka že dja je šestdeset lejt mam na skrbi. Gda so nas taodpelali, nam so

iz rama vse taznosili, samo te dvej Marije sta ostale v ednom šublaki. Tau drügo Marijo sem pa od Kozauline Mariške daubila, gda sem sedemdeset lejt stara gratala. Drüge, ka tøj vidiš, ranč tak sem je daubila, od sausedice, gda je odišla, te mlajši od brata so mi večkrat prinesli, če so kama šli, pa od drügi tü vsigdar kaj dobim, če nej Marijo, te kakšno vazo. Tam na tistoj polici, ka vidiš, so mi tiste prinesle, stere so se pri mana fčile za bautošico, vsevküp edenajset. Če kaulak gledam po iži, gda te Marije gledam pa vse drügo, ka se daubila, te me spominjajo na tiste, od steri sem je dau-bila. Dosta vse sem dobila pa tau dja vse tøj v omari mam vösklajeno, tau je lejpo, samo dosta dela je z njimi, zato ka vsikši keden je moram dola-brisati.«

- Dosta knjig mate na polici, šegau mate šteti tü?

»Štem knjige, najbola pa v zimi, gda je rano kmica.«

- Kakšne knjige štete?

»Mam biblijo, te življenje Mind-szetyna, dosta življenjepisov, drüge knjige so pa bola vse romani.«

- Nej se trbej bojati, ka bi se vam dugi cajt bijo, če nega dela, zato ka dosta knjig šte-te pa ovak tü vse tašo delate, ka ste dotejga mau nej meli časa, gda ste bautošica bili, da ste skur cejli den spodkar v bauti bili.

»Kak praviš, zdaj mi je nej ško-da za čas, gda knjige štem ali videokasete gledam, najbola tejesto, ka so nas goravzeli, ka smo vöodpeldjani bili.«

- Te vam zdaj dé najbaukše, nej?

»Dostakrat mi stoj pravi, kak se maš? Te dja pravim, ka dobro pa aj še deset lejt etak ostane. Tak sem pravla pred desetimi lejt, pa če osemdeset lejt stara baudem, te vüpa-jmo, ka tü ranč tak leko povejm.«

Karči Holec

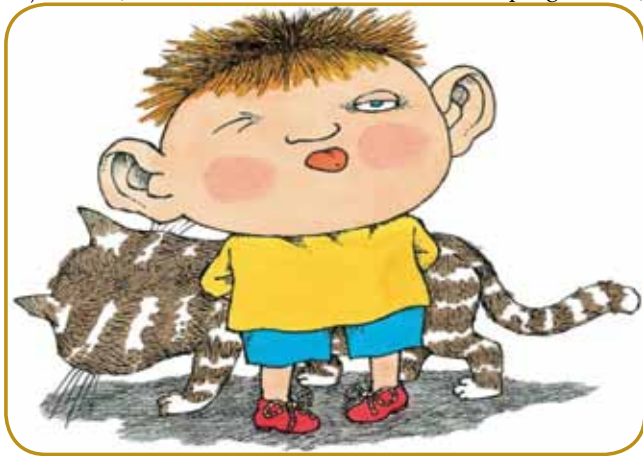
Slovensko štenjé - ga vzem' te v roké! - 27.

Poker s podrejtimi zakoni logike

Dostakrat gratajo najbolje erični tisti pisатели, pesniki ali umetniki, šteri gorenjajo s tradicijov, pa tak stvaurijo nika sploj nauvoga. Prva pesniška zbirka *Tomaža Šalamuna* z imenom »Poker« (1966) je bila ranč takša kniga - stala je na začetki avantgardne modernistične poezije.

Šalamunovi prvi verši so več nejintimni, sentimentalni ali

Šalamunove pesmi so največkrat dojobrnavi, na največ tihinski gezikov, zmejs pa je biu najbolje produktivni slovenski pesnik tö - vö je dau več kak tresti pesniški zbirki. V prvoy z naslovom »Poker« najdemo cikluš peti pesmi »Mrk«. Prvi verš se začne z mislijov, ka je pesnik »trüden grato biti med svojimi lidami, zatok vkraj odide«. Tau leko razmimo programsko,

Ednoga najbolje erični pojbičekov v Sloveniji - Pedenjpeda - je po veršaj Nika Grafenauerja namalo Marjan Manček

humanistični, gučijo prauti glavnim vrejdnostim Slovincov, kak so »Narod«, »Gezik« ali »Domovina«. Pesnik je vkrajpüsto tradicionalne verze, štiluše pa kompozicijo, depa logiko je tö nej nüco. Nut je vpelo ironijo pa sarkazem, špilanje z rečami, s pezijov pa svejtom. Za njega je pesem samo edna špila, v šteroy dosegne pesnik slobaudnost od zapauvedi družbe ali ideologij.

Drüga Šalamunova zbirka je üšla eške dale: v pesmi je vpelala »pop-art«, moderni štiluš iz likovne umetnosti, v svoji veršaj je nüco škeri pa predmete iz vsakdanešnjoga žitka. V ništerne svoje pesmi je nutzakapčo edne tale že vödani pisanj, de je pa kisnej s tem gorenjo pa se nazaj obrno k menje radikalnoj poeziji. Ništerni njegvi verši so aktualni, drügi bole estetiski, mejša vsakdanešnje dele z višišimi čütenji.

kak liki bi vöstaupo s tradicionalnoga pesništva - depa tak tö, kak liki bi vöstaupo iz slovenske literature, na štero Slovenci gledajo kak šteronacionalno institucijo, ki cejli narod povezüje. V pesmi vidimo dosta grdoga: stare ronje, bleke, zginjeno maro - tau je prauti estetiki lejpo-ga pa visikoga.

Eden drügi cikluš nosi ime »Stvari«. Péti verš se špila z zapauvedami družbe, štere so gratale en tau političnoga guča. Šalamun pa že v prvom verzi piše o Baugi, šteri »beži, ka aj bi prišo v pravom cajti v pau trej«, tau vse je ironija prauti tradicijam Slovincov.

Tretji cikluš v knjigaj so »Gobice«. Té naslov je drejkt tak prausen, neške biti visiki. Verši so dinamični, kak liki bi pesnik včasik dojspiso, ka brodi. Kejpi so med seuv nej povezani, dosta je špilanja z gezikom, tihinski reči,

imen varašov s cejloga sveta. Poznana imena kulturne zgodovine najdemo vküper z rečami, kak so »konzerva«, »kenguru« ali »grbanji v župi«. Iz vsega toga se rodi kompleksna struktura, štera je nej logična, kak liki bi nej mejla začetka pa konca.

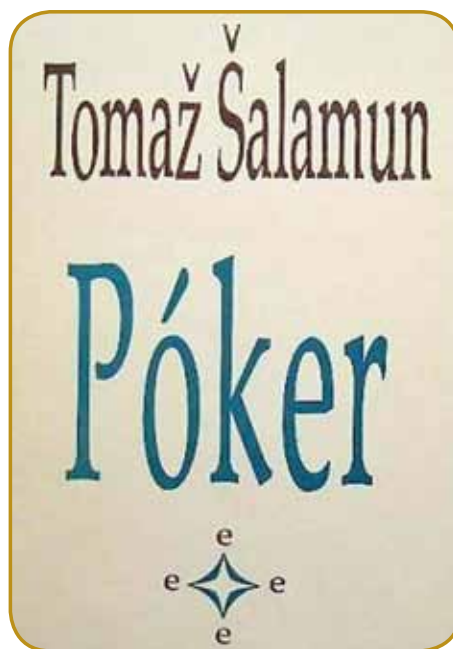
Niko Grafenauer sliši cuj gnakoj generaciji kak Tomaž Šalamun, depa njegva poezija je zrejla gratala samo po leti 1970. Na začetki je piso poezijo, štera je bila s svojimi kmičnimi kejpi ino simboličnimi čütenji kak pesništvo *Daneta Zajca* ino *Gregora Strniše*.

V knjigaj »Štukature« pa je prišo do svojoga glasa ino forme, šteriva sta bila tipična samo za njega. Držo se je forme soneta, šteri more prej biti sigurni fundament pesmi, nüco pa je dosta simbolov ino asociacij. Njegvi verši so nej disonančni, dinamični ali ironični kak Šalamunovi, liki ostanejo méрни ino lejpi. Grafenauerova lirika vela v slovenskom pesništvu za »klasičen« modernizem. Ne smejmo pa pozabiti na njegvo mlašečo poezijo tö nej, njegva najbolje poznana detinska kniga je venak »Pedenjped«.

Sploj ovaški majster reči je biu *Boris A. Novak*. Kak pesnik je poznani grato na konci 1970-i ino na začetki 1980-i lejt. Njegvo pesništvo valas dava na krizo radikalnoga modernizma ali ultramodernizma. Povrno se je h klasično sigurnoj formi, verzi pa visikomi štiluši, depa tak, ka v nji nutvpelava bole moderne téme. Donk pa gordži slobaudno nücanje misli ino reči, zavolo toga dostakrat gučijo o njem kak »postmodernisti«.

Pesništvo Novaka je povezano z modernov francuskov poezijov, po šteroy prej »če čüjemo, te razmimo pesniško rejč, ki je po sebi metafizična«. Novak aktualizera zgodovinske pesniške forme - tak gordži tradicijo, zmejs pa odi po potaj simbolizma. Eden vrek njegvoga pesništva je kniga »Mojster nespečnosti« iz leta 1995, v šteroy najdemo pesnikovo mišljenje o jugoslovanskoj katastrofi tö.

Pesem »Zima« je med verši

Prvo knjigo Tomaža Šalamuna so obrnavi na dosta gezikov - na vogrskoga tö

»Let časa« vöprišla v Novakovej zbirki »Hči spomina«. Struktura pesmi je čista ino konzekventna v formi, kejpi naprej zovejo zimska čütenja ino atmosfere. Glavna rejč je »bejlo«, štera je v znamenji pa simboli sploj bogata, srečamo go na več mejstaj verša. Na prvi pogled je zimski svejt idiličen, ne moremo pa nimo pitanj o lübezni, poeziji, minevanja, smrti ino vöki-večnosti.

Začetki *Milana Jesiha* v 1970-i lejtaj so bili modernistični - nüco je nelogične povezave, nauve asociacije ino kombinacije reči. Vrek svoje poezije pa je dosejno leta

1989 z zbirko »Soneti«, štero držijo za najbolje tipično delo slovenskoga postmodernizma. Ranč tak kak v kisnejši knjigaj »Soneti drugi« se Jesih spravla z zgodovinov te pesniške forme. Sonet za njega ne spiše naprej téme ino motive, pesnik se ž njimi raj malo špila. Ovak pokaže na sonetistično tradicijo, go variira, dostakrat pa gleda na njau - pa na sebé - z ironijov. Jesih je »demokratizero« pesniški gezik, pri njem več nega razložka med visikim gezikom literature ino slengovsko ofarbanim gučom.

»Grizljaj sem svinčnik« je prvi verz slejdnje pesmi v Jesihovej knjigi »Soneti«, ta ranč tak nema naslova kak drügi verši. Če ga gledamo vküper s soneti, štere so pisali Dante, Shakespeare, Petrarca ali Prešeren, včasik na pamet vzememo, ka se pesnik malo hejca. Že na začetki vidimo poeta, kak »cejli den grzé svoj klabajs«, gda se mantra z ednim samim verzom. Pesem bi leko razmili kak ironijo nad navdi-

hom (ihlet), štera pa je nej agresivna pa go leko večféle razmimo. »Ali je, pod zvezdami, je takši sonet,« zaključí Milan Jesih.

Tak pa smo privandrili do gnešnjoga časa v slovenskoj poeziji. Gnesnedén piše slovenske pesmi sploj dosta mlajši ino starejši pesnikov, v preminauči talaj naše serije smo vam nutpokazali en par od nji. Prva kak bi končali svojo paut po slovenskoj literaturi, pa eške poglednimo, kakše drame pa romane so pisатели po drügoj svetovnoj bojni pisali na Slovenskom.

-dm-

Anka in Kugyjev pogled

(Odlomek iz romana)

»Ružičev roman *Anka in Kugyjev pogled razstira pred nami panoramo dogajanja, oseb, zgodovine, podrobnih opisov stičnega prostora Slovenija-Madžarska-Avstrija. Postavljen je v sedanost, kot problematiziranje sedanosti. Nosilec pripovedi, ki teče v paralelnih linijah, sta dve paralelni osebi, prvoosebni pripovedovalec, čigar ime izvemo šele ob koncu v novinarski vesti o nesreči v Trenti, ki se zblizuje z Anko, osebo iz naslova romana, in Erik, nekoliko mačističen blejski policijski inšpektor.«*

(Marjan Pungartnik: *Ko so trčili svetovi*)

Večerni pogled s strani Akademije za glasbo proti fakulteti Lajos Kossuth je enkrat, zlasti v poletnih večerih, še najbolj okoli polnoči ali malo prej. Zato je v tem delu mesta v poletnih večerih največ obiskovalcev, starejših in mlajših. Tudi ali zlasti tista dva meseca, ko se velika večina študentov vrne na svoje domove po celi državi. Kajti tu je nekaj slavnih in najbolj uveljavljenih fakultet z medicinsko na prvem mestu. V Evropi, zahodni in vzhodni, so priznani očesni zdravniki, ki večkrat uspejo z zdravljenjem in celo z vrnitvijo vida potem, ko so drugod, v mnogo večjih bolnišnicah, že obupali.

Eden takih prijetnih juljskih večerov, nagnjenih skoraj v polnoč, je zblizal naju z Anko, ki se je s prijateljicami sprehajala mimo naše skupine, ki je zavzeto razpravljala, ali bi kazalo na dirko formule 1, ki bo čez dva tedna na Hungaroringu ali kako drugače preživeti konec tedna, ki je bil edini brez uradne, skoraj obvezne ekskurzije v širšo okolico Debrecena. Večja turistična agencija je namreč ponujala izjemno ugoden dvodnevni izlet, za katerega smo se navduše-

vali vsi, jaz Slovenec, dva Hrvata iz okolice Osijeka in najbolj glasen Joška, Novosadčan, dolgin, ki je želel imeti in je tudi običajno imel prvo in zadnjo besedo. Celotako, ko je bilo potrebno plačati sicer ne prevelik račun v gostilni nasproti velike kalviniistične cerkve sredi mesta. Joški gre zahvala, da sem spoznal Anko, honorarno predavateljico na Akademiji za glasbo. Družil se je z njenimi kolegicami in dekleta povabil v našo družbo, češ da za voga-lom, ob novi, kvadratasto arhitekturno nemogoči cerkvi brez zvonika, straši in celo ugrablajo mladenke, ki nimajo spremljevalcev. Potem smo šli skupaj, a ne proti cerkvi, ampak mimo vodometna po parku proti Akademiji za glasbo, kjer so imeli najboljši sladoleđ v mestu tudi ob tako pozni uri, tja do polnoči in čez, in kjer so dekleta tudi stanovala. Vse nas je seveda povabil Joška iz Novega Sada oziroma bližnjega Futoga, znanega po odlični krčmi in še bolj po ansamblu, ki je igral *starogradske pesmi*, in kjer je stanoval pri starših, čeprav jih je imel že čez štirideset, kot je povedal vsakemu, ki ga je hotel poslušati. Vendar tako, da ni deloval vsiljivo,

marveč je vzpodbudil zanimanje za svojo zgodbo. Ni bil učitelj kot večina seminaristov iz Jugoslavije, pretežno iz krajev, kjer živi madžarska manjšina, in še nekaj redkih *padalcev*, kamor sem se, še kot novinar, uvrščal tudi sam, ampak svobodni novinar s pogodbo z vojvodinsko regionalno televizijo. Pripravljal je potopisne reportaže z različnih koncev sveta, posebej dobro se je z znanjem španščine znašel v Južni Ameriki. Ker je madžarsko govoril boljše kot srbsko in kot večina Madžarov, smo vedeli, da se ni prišel izobraževati, ampak sproščati odvečno energijo in pripravljati na snemanje dokumentarnega filma o hortobaški pusti in njeni okolici, zlasti o redkih pticah v zamočvirjenih predelih.

Vojvodinec Joška je bil tisti poklicni in študijski kolega, ki je nekoliko zadržanega Slovenca, torej mene, predstavil razposajenim dekletom, tudi Anki, znani in priljubljeni pevki v vrhunskem južnoslovanskem narodnostnem ansamblu, kar sem slišal že isti večer, kajti povedal nam je, da gospodična rada in lepo poje, toda od študentov zaradi tega ne zahteva manj, marveč več znanja. Poučevat petje je prihajala iz Budimpešte, najpogosteje s hitrim vlakom, kot mi je pripovedovala pozneje, in dodala, da ji mama ne dovoli vožnje z avtomobilom, ker je na cesti preveč nepredvidljivih kamionarjev.

Prve dni *Poletne univer-*

ze mi je bila blizu, če sem iskren, prav vseč mi je bila črnolasa Vojvodinka Ildiko, ki je tudi pokazala zanimanje zame, vendar je ostala v Debrecenu le dva tedna in se že nekaj dni pred odhodom sprehajala po fakultetni avli s fantom, ki je prišel, da jo odpelje domov. Kako bi se razpletla moja *vojvodanska zgodba*,* če bi simpatično Ildiko po spoznavnem večeru in večkratnem tesnem plesu kljub vročini, ki se je prihulila tudi v stoletno fakultetno poslopje, povabil na hladno pijačo v mestni park, je ostalo neodgovorjeno vprašanje, ki se je ravsulo v pozabo, kajti Anka mi je bila mnogo bližje že po prvih besedah, ki sva jih povedala drug drugemu. Zlasti me je pritegnila njena govornica in rahlo pojoč, baržunast glas, s katerim me je pozneje osrečevala, ko je pela na koncertih doma, na Hrvaškem in enkrat celo na Lentu v Mariboru, medtem ko je morala povabilo v Ljubljano zaradi nepreložljivih obveznosti odkloniti, kar si je pozneje večkrat očitala. „*V tvoje mesto nisem šla, mi oprostiš?*“ je bolj zašalo kot zares rekla, ko je pripovedovala o nastopih v Sloveniji, tudi na splavu na Dravi v Mariboru. Vedela je, da ji tega seveda ne zamerim, le izzovem jo včasih na ta račun. Niti Anka niti jaz tisti čas nista slutila, da najin dom ne bo v Ljubljani, ampak v mestu pod Pohorjem.

Maribor mi je bil sicer od nekdaj všeč, čeprav ne v celoti, predvsem nisem

maral kletnih beznic, iz katerih je zaudarjal vonj bolj po razlitem kot popitem vinu. V luknjah, najpogosteje nekaj stopnic nižje od pločnika, so se zbirali fizični delavci, ki so garali ob strojih, nato pa raje zavili v lokal kot domov k družini, in namišljeni umetniki, običajno samooklicani pesniki in slikarji. Večkrat sem obžaloval, da nisem sociolog, da bi proučeval *pijanski utrip* v teh brlogih za nalivanje s tretjerazrednim vinom, predvsem pa za zapravljanje krvavo zaslužene mezde in pomanjkanja tistih družin, kjer je bil zaposlen samo mož, ki je večji del denarja pognal, preden je prikolovratil do doma. Če ni bil preveč agresiven, mu je žena do zadnjega ficka pobrala, česar ni zapil, tako da je bilo zapijanja konec do naslednje plače. Sposojati si med sabo denarja niso mogli, ker so vsi bili brez novcev. Nekatero ženo, posebej tiste bolj pogumne, so prihajale čakati može pred tovarno ob plačilnih dnevih. Ker je može bilo pred sodelavci sram, so se dobrovoljno, kot ovce pred striženjem, napotili za ženami proti domu, kjer je padla marsikatera zaušnica ali celo brca. Še bolj tragična je bila usoda v družinah, kjer je pogosto srknila tudi žena. Večkrat se je končalo z ubojem, ki je trajno zaznamoval otroke.

(Roman je izšel pri Kulturnem društvu Mariborska literarna družba.)

PETEK, 10.08.2018, I. spored TVS

5.55 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.35 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.10 Vem!, kviz, 11.50 Dvoživke, dokumentarna oddaja, 12.30 Zlata dekleta (V.): Ples v temi, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet (IV.): Več kot le lep obraz, španska nadaljevanka, 14.50 Platforma: Beneški arhitekturni bienale - Prostor svobode, 15.35 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.10 Duhovni utrip: Portret umetnika - Jošt Snoj, 16.30 Zlata dekleta (VI.): Žalovanje, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2018: Kultura, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Počitnice na soncu, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Čez planke: Ciper, 20.55 Nočni receptor, britansko-ameriška nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.05 Umazani Harry, ameriški film, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

PETEK, 10.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.15 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.25 Dobro jutro, poletni izbor, 12.45 Slovenski vodni krog: Framski potok, dokumentarna nanizanka, 13.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.10 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Vlado Kreslin, 15.50 Golica, zgodba o skladbi, dokumentarni film, 17.00 Umor, je napisala (II.): Jessica za rešetkami, ameriška nanizanka, 18.00 Judo: svetovni pokal, 19.00 Evropska prvenstva 2018: atletika, 22.00 Umor, je napisala (II.): Palice in kamni, ameriška nanizanka, 22.55 Evropska prvenstva 2018: dnevni pregled, 23.20 Svetovni popotnik: Sveta dežela: Izrael, 0.10 Videotrak, 1.15 Nogomet - SP 2018: Brazilija : Mehika, osmina finala, 3.00 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

SOBOTA, 11.08.2018, I. spored TVS

5.55 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Otroški program: Op! 10.55 Z Mišo... Zlatko Zahovič, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Se zgodi: Referendum, slovenska nanizanka, 14.45 Ambienti, 15.35 Profil: Šalan Alhamvi, 16.10 Prvinska preizkušnja: Pri plemenu Tarahumara, britanska dokumentarna serija, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Kulturni vrhovi: Rožnik v Ljubljani, dokumentarna oddaja, 17.45 Popolna družina: Liki se zaposli, humoristična nanizanka, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.35 Kalimero: SuperValentincik, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Kon Tiki, koprodukcijski film, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Poletna scena, 22.35 Iz pozabe (II.), britanska nadaljevanka, 23.25 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.25 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 1.20 Info-kanal,

SOBOTA, 11.08.2018, II. spored TVS

7.00 10 domačih, 7.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 8.35 Slastna kuhinja: Brancin z avokadovo omako, 9.05 Evropska prvenstva 2018: atletika, hoja 20 km, 12.30 Čarokuhinja pri atu: Amerika, 12.50 Operno poletje, 15.00 Umor, je napisala (II.): Palice in kamni, ameriška nanizanka, 16.00 Judo: svetovni pokal, 18.00 Bleščica, oddaja o modi, 18.30 Avtomobilnost, 19.00 Infodrom, poletje 2018: Kultura, informativna oddaja za otroke in mlade, 19.15 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 19.25 Osvežilna fronta: Kletvice, 20.00 Evropska prvenstva 2018: atletika, 22.00 Umor, je napisala (II.): Umor koplje globoko, ameriška nanizanka, 22.50 Televizijski klub: Uspešni Slovenci v tujini, 23.45 Evropska prvenstva 2018: dnevni pregled, 0.15 Videotrak, 1.15 Nogomet - SP 2018: Belgija : Japonska, osmina finala, 3.05 Zabavni kanal, 5.50 Videotrak

NEDELJA, 12.08.2018, I. spored TVS

6.40 Poletna scena, 7.00 Živ žav, otroški program, 10.05 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.15 Nabriti detektiv, nemška otroška nanizanka, 10.45 Priluhnimu tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Koncert ansambla Nemir, 15.05 Ena, dve, tri, ameriško-nemški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Zackovo čarovniško popotovanje: Las Vegas, 17.45 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 18.40 Bacek Jon: Nagajivi krti, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Maksimilijan in Marija - igra moči in ljubezni, avstrijsko-nemška nadaljevanka, 20.55 Intervju: dr. Ferdinand Šerbelj, 21.40 Poročila, Šport, 22.10 Življenje s turbanom,

ameriška dokumentarna oddaja, 23.40 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.15 Festival Seviče Brežice - Violino fantastico (J. S. Bach: Brandenburški koncert št. 3), 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

NEDELJA, 12.08.2018, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip: Portret umetnika - Jošt Snoj, 7.15 Slastna kuhinja: Brancin z avokadovo omako, 7.30 Glasbena matineja, 8.00 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 8.25 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 8.55 Umor, je napisala (II.): Umor koplje globoko, ameriška nanizanka, 9.55 Evropska prvenstva 2018: atletika, maraton, 12.15 Hišica v preriji - dokončno slovo, ameriški film, 14.00 Evropska prvenstva 2018: kolesarstvo - cestna preizkušnja (M), 17.15 Nogomet - državno prvenstvo: Triglav : Olimpija, 4. kolo, 19.30 Evropska prvenstva 2018: atletika, 21.40 Žrebanje Lota, 21.50 Judo: svetovni pokal, 22.30 Umor, je napisala (II.): Sestanek za umor, ameriška nanizanka, 23.20 Zackovo čarovniško popotovanje: Las Vegas, 23.45 Evropska prvenstva 2018: dnevni pregled, 0.15 Nogomet - SP 2018: Švedska : Švica, osmina finala, 2.00 Videotrak, 3.10 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

PONEDELJEK, 13.08.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.05 Vem!, kviz, 11.50 10 domačih, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet (IV.): Povej mi svojo skrivnost, španska nadaljevanka, 15.00 Dober dan, Koroska, 15.35 Z glasbo in s plesom, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Čist zares: Izdelava trick shot filma, mladinska dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 20.55 Peš ob Nilu, potopisna serija, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.05 Strasti, TV-nadaljevanka, 23.40 Glasbeni večer, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

PONEDELJEK, 13.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.55 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.05 Dobro jutro, poletni izbor, 12.20 Slovenski vodni krog: Trebušica, dokumentarna nanizanka, 12.50 ... Naša bo letos pomlad (Kajuh), dokumentarni film, 14.00 Zgodbe iz obrazov: Ladislav Fabris, 14.45 Ljudje in zemlja, 15.40 Televizijski klub: Uspešni Slovenci v tujini, 16.35 Avtomobilnost, 17.25 Umor, je napisala (II.): Sestanek za umor, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Vetrnica: Nosorogovi čuti, 19.00 Studio kriškraš: Črtica gre v Pariz, 19.20 Živalska uganka: Žirafa, otroška serija, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Barcelona, vodnik po mestu, 20.55 Oproščen (II.), norveška nadaljevanka, 21.45 Umor, je napisala (II.): Na napakah se učimo, ameriška nanizanka, 22.40 Pozabljeni Slovenci: Pavla Jesih, dokumentarni film, 23.30 Videotrak, 0.35 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

TOREK, 14.08.2018, I. spored TVS

5.55 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.25 Slovenski pozdrav - najboljši iz pomladi 2018, narodnozabavna oddaja, 11.00 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet (IV.): Notranji sovražnik, španska nadaljevanka, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Studio kriškraš: Črtica gre v Pariz, 15.55 City folk - Obrazi mest: Praga, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zdravje Slovencev: Očesne bolezni, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Eko utrinki: Aktivna soseska, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Zvenki: Bleščeče presenečenje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Inšpektor Banks (V.), britanska nadaljevanka, 20.50 Harmonikarji, dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Pričevalci: Virgil Gomizelj, dokumentarna oddaja, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

TOREK, 14.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.20 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 10.45 Dobro jutro, poletni izbor, 13.15 Slovenski vodni krog: Pišnica, dokumentarna nanizanka, 13.55 Slovenski magazin, 14.35 Operetno poletje: Marjan Kozina: Majda, koncertna izvedba operete, 16.20 Sam svoj: Jože Babič, dokumentarni film, 17.25 Umor, je napisala (II.): Na napakah se

učimo, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Modra energija, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Umor, je napisala (II.): Naj žar v kiosku nikoli ne ugasne, ameriška nanizanka, 21.45 Človeški kapital, italijanski film, 23.35 Peš ob Nilu, potopisna serija, 0.20 Videotrak, 1.30 Zabavni kanal, 5.20 Videotrak

SREDA, 15.08.2018, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 8.35 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 10.00 Marijino vnebovzetje, prenos praznične maše iz cerkve v Čatež-Zaplazu, 11.10 Vem!, kviz, 11.55 Slastna kuhinja: Solata iz tunine, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.05 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice, kviz, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Odmevi davnine: Vodna bitja, izobraževalna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Maha in Talha Ahmed, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Trobka in Skok: Luknja pri luknji, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Divji vrtovi, irski film, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Sveto in svet: Smo Slovenci še Marijin narod? 23.05 Strasti, TV-nadaljevanka, 23.35 Odmevi davnine: Vodna bitja, izobraževalna oddaja, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, 1.00 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.25 Info-kanal

SREDA, 15.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 11.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 12.25 10 domačih, 13.10 Zgodbe iz obrazov: Franci Rogáč, dokumentarna serija, 13.40 Rokovske simfonije Davida Garretta, koncert, 15.50 Romanje k svetemu Jakobu, dokumentarna oddaja, 17.10 Ambienti, 17.40 Umor, je napisala (II.): Naj žar v kiosku nikoli ne ugasne, ameriška nanizanka, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Vetrnica, otroška oddaja, 19.00 Profesor Pustolovec, igrana nanizanka, 19.20 Živalska uganka, otroška serija, 19.25 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Placido Domingo: Moje največje vloge, glasbeno dokumentarna oddaja, 21.20 Žrebanje Lota, 21.30 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Polona Juh, 22.20 Prevara (II.), ameriška nadaljevanka, 23.25 Umor, je napisala (II.): Tempirana bomba, ameriška nanizanka, 0.15 Videotrak, 1.25 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 16.08.2018, I. spored TVS

6.25 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.30 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 11.10 Vem!, kviz, 11.55 Odmevi davnine, izobraževalna oddaja, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Modna hiša Velvet, španska nadaljevanka, 15.10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.55 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Avtohtone domače živali, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Pasna spona z Molnika, 18.05 Mala kraljčina: Hočem šotor!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Planet Zemlja 2 - iz zakulisja, koprodukcijka dokumentarna oddaja, 20.55 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijka nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Lutrov zločin - kako je Rim hotel zatreti reformacijo, avstrijsko-nemška dokumentarna oddaja, 0.00 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Info-kanal

ČETRTEK, 16.08.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 9.50 Dobro jutro, poletni izbor, 12.05 Slovenski vodni krog: Ižica, dokumentarna nanizanka, 12.50 Intervju: dr. Ferdinand Šerbelj, 13.55 Zdravje Slovencev, dokumentarna oddaja, 14.20 Čez planke: Ciper, 15.30 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 16.20 Pozabljeni Slovenci: Branimir Tuma, dokumentarni film, 17.25 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 18.20 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Ribič Pepe, mozaična oddaja za, 19.20 Vetrnica: Aron, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Ukane po kanadsko, razvedrilna oddaja, 20.45 Avtomobilnost, 21.15 Ambienti, 21.45 Črne duše, italijansko francoski film, 23.30 Umor, je napisala, ameriška nanizanka, 0.25 Big band RTV Slovenija in Boško Petrovič, 1.15 Videotrak, 2.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

KONCERT

Poletni večerni koncert
z glasbeno skupino
PRAŠNATI v Slovenskem
domu v Monoštru, ki bo v
petek, **10. avgusta 2018, ob
19.00 uri.**

Zenés nyári est a szlovéniai
PRAŠNATI zenekarral
a Szlovének Házában
Szentgotthárdon, melyre **2018.
augusztus 10-én, pénteken
19.00 órakor** kerül sor.

Koncert je brezplačen!

A koncert ingyenes!

Organizator - Szervező: Zveza Slovencev na Madžarskem - Magyarországi Szlovének Szövetsége

Čakajo Vas tudi okusi mednarodne kuhinarke in različne jedi na žaru.

- prekmurska golaševa juha
- pleskavica, ajvar
- pikantna piščančja bedra na žaru
- pečena vratovina s pikantno omako
- piščančji ragu z ananasom
- pečen krompir z zeljico, zelenjava na žaru, ajdova priloga z gobami
- viole kisle kumare, mešana sveža solata z različnimi prelivi
- ledena sadna krema

Cena: 3000 Ft/po osebi
Mizo lahko rezervirate vnaprej na naslednji telefonski številki: **00 36 94/552-593**

Mindemellett megismerheti a nemzetközi konyha világtízét is, elsősorban a könnyű grill ételeket.

- muravidéki gulyásleves
- pikáns csirke comb grillen, barbecue sertésrész, ananászos csirke ragú
- steak burgonya, grill zöldségek, gombás hajdina köret
- kaviársos uborka, primőr saláta különböző öntetekkel
- hűsítő gyümölcsoldata

Ár: 3000 Ft/fő
Asztaliglalás a következő telefonszámon: **94/552-593**

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA NADALJEVALCE

UČIMO
SE
SLOVENSKO

SZLOVÉN
NYELVTANFOLYAM
HALADÓKNAK

Zveza Slovencev na Madžarskem organizira
TEČAJ SLOVENŠČINE ZA NADALJEVALCE.

Tečaj bo septembra, oktobra in novembra 2018,
enkrat tedensko po 2 uri (v večernih urah)
v Slovenskem domu v Monoštru.

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: **24. avgust 2018**

Prijavite se lahko po telefonu: **94/380-208**
ali na naslednjem e-naslovu: **biserka.bajzek@gmail.com**

A Magyarországi Szlovének Szövetsége
SZLOVÉN NYELVTANFOLYAMOT indít haladók részére.

2018. szeptember – október – november hónapokban,
heti 1 alkalommal 2 óra (az esti órákban)
a Szlovének Házában Szentgotthárdon.

A tanfolyam ingyenes.

Jelentkezési határidő: **2018. augusztus 24.**

Jelentkezni lehet a **94/380-208-as** telefonszámon
vagy a következő email címen: **biserka.bajzek@gmail.com**

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtlet
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

SKOZI SLOVENŠČINO DO OSNOV ANGLEŠČINE

Zveza Slovencev na Madžarskem
organizira jezikovni tečaj

**SKOZI
SLOVENŠČINO DO
OSNOV
ANGLEŠČINE**

Tečaj bo septembra, oktobra in novembra 2018, enkrat
tedensko po 2 uri (v večernih urah) v Slovenskem domu
v Monoštru.

Tečaj bo brezplačen.

Rok prijave: **24. avgust 2018**
Prijavite se lahko po telefonu:
94/380-208
ali na naslednjem e-naslovu:
biserka.bajzek@gmail.com

Festival rock glasbe v Monoštru

Letos so v monoštrskem kam-
pu drugič organizirali srečanje
domaćih rock ansamblov. Vod-
ja ansambla gostitelja (MÉD-
INCSÁJNÁ) Gábor Bartakovič
nam je povedal, da ju je skupaj
z glavnim organizatorjem do-
godka Pétröm Pukhelyem vodil
cilj zagotoviti domácim glas-
benim skupinam priložnost za
predstavitve.

Glasbeni festival se je začel z
nastopom ansambla Húrfúzió.

LRH

(Foto: Anett Offner Fazekas)

Razvoj Várkerta v Monoštru

Na interaktivnem sprehodu je mestni urbanist Gábor Kiss pred-
stavil razvojne načrte t. i. Várkerta, to je parka okrog baročne
cerkve in samostana. Kot je povedal, bo park čez tri leta služil
aktivnemu počitku domačinov in tudi turistov, saj bo to park s
svežo favno in floro.

LRH